

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2011

1427/2011

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2011

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 16 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, 17 §:n 1 ja 2 momentti, 20 §:n 1 momentin 1 kohta, 22 §:n 1 momentti, 51, 92 ja 178 §, 182 §:n 3 momentti, 183 §:n 2—4 momentti, 184 ja 185 §, sellaisina kuin niistä ovat 92 § osaksi laissa 909/2010 ja 182 §:n 3 momentti laissa 1112/2007, sekä

lisätään 16 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 627/2009, uusi 5 kohta, 16 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 627/2009, uusi 6 momentti ja 105 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 634/2009, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

3) hän ei saa muuta omaan työskentelyyn perustuvaa eläkettä tai vastaavaa ulkomaista tai kansainvälisen järjestön tai Euroopan unionin toimielimen palvelukseen perustuvaa etuutta;

4) hänellä ei ole tämän lain mukaisen työsuhteen päättymisen jälkeen julkisten alojen työeläkelakien mukaisen kokoaikaisen palvelun perusteella oikeutta mainittujen lakien mukaiseen osa-aikaeläkkeeseen; ja

5) hänen tämän lain mukainen työskentelynsä jatkuu siten, että hänen työaikansa ja työansionsa ovat vähentyneet silloin, kun hä-

nellä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen julkisten alojen työeläkelakien mukaisen palvelun perusteella.

Jos tämän lain mukaisella osa-aikaeläkkeellä olevan työntekijän osa-aikatyötä koskeva työsopimus sanotaan irti eikä hänellä ole irtisanomisajalla työntekovelvollisuutta tai hänen työaikansa muuten vähenee irtisanomisajalla siten, ettei 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettu työaikaedellytys enää täyty, hänen katsotaan työajan vähentymisestä alkaen kuuden viikon ajan, ei kuitenkaan enää irtisanomisajan jälkeen, täyttävän osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset.

17 §

Osa-aikaeläkkeen määrä

Osa-aikaeläkkeen määrä on 50 prosenttia

vakiintuneen ansion ja työeläkelakien alaisen osa-aikatyön ansion erotuksesta (*ansion alennema*).

Jos työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen samanaikaisesti kahden tai useamman työeläkelain perusteella, tämän lain mukaisen osa-aikaeläkkeen osuus on yhtä suuri kuin tämän lain mukaan vakuutettujen työansioiden osuus on vakiintuneessa ansiossa huomioon otetuista, niiden työeläkelakien mukaisista työansioista, joiden perusteella osa-aikaeläke myönnetään.

20 §

Osa-aikaeläkkeen tarkistaminen

Osa-aikaeläkkeen määrä tarkistetaan, jos:

1) osa-aikaeläkkeen saajan osa-aikatyön ansiotuloissa on tapahtunut pysyvä muutos, joka merkittävästi poikkeaa osa-aikaeläkettä määrättäessä huomioon otetuista 96 §:n mukaisella palkkakertoimella tarkasteluajankohdan tasoon tarkistetuista osa-aikatyön ansiotuloista; tai

22 §

Osa-aikaeläkkeen lakkauttaminen ja uudelleen alkaminen

Osa-aikaeläke lakkautetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka aikana työntekijä ei enää täytä 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 4 momentissa mainittuja eläkkeen saamisen edellytyksiä, jollei 21 §:stä muuta johdu. Jos osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset päättyvät kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, osa-aikaeläke lakkautetaan kuitenkin mainitusta päivästä. Osa-aikaeläke voidaan lakkauttaa myös takautuvasti.

51 §

Työkyvyttömyyseläkkeen takautuva tarkistaminen

Työkyvyttömyyseläke voidaan lakkauttaa tai tarkistaa tai sen maksaminen voidaan kes-

keyttää enintään kahden vuoden ajalta takautuvasti. Tämä kahden vuoden aika lasketaan eläkkeensaajan tarkistushakemuksen vireilletuloa tai eläkelaitoksen tarkistustoimenpiteisiin ryhtymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Jos työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen on ollut keskeytettynä, eläke tarkistetaan tai lakkautetaan kuitenkin keskeyttämisaikankohdasta.

92 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) tapaturmavakuutuslakiin perustuva päiväraha tai tapaturmaeläke;

2) liikennevakuutuslain nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva ansionmenetykskorvaus tai eläke;

3) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain nojalla myönnetty ansionmenetykskorvaus;

4) liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain nojalla myönnetty ansionmenetykskorvaus;

5) sotilastapaturmalain nojalla myönnetty päiväraha tai tapaturmaeläke.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ensisijaisen etuuden vähentämisen jälkeen eläke on kuitenkin vähintään ensisijaisen etuuden vahinkotapahtumavuoden jälkeen työntekijälle työansioiden perusteella karttuneen eläkkeen suuruinen. Tämän lain mukaisena eläkkeenä työntekijälle maksetaan kaikkien työeläkkeiden yhteismäärän ja ensisijaisen etuuden vähentämisen erotuksesta, kuitenkin vähintään edellä tarkoitettusta vähimmäismäärästä, yhtä suuri osa kuin tämän lain mukainen eläke on hänen kaikista työeläkkeistään.

Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna.

Jos kuitenkin ensisijaisen etuuden vahinkotapahtuma on sattunut ennen vuotta 2004,

1 ja 2 momentissa tarkoitettua ensisijaisen etuuden vähentämistä ei tehdä.

105 §

Päätös ja sen tiedoksianto

Yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos tai viimeinen eläkelaitos voi antaa eläkkeen myöntämistä koskevan päätöksen väliaikaisena siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää ja asiasta on annettu lopullinen päätös. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

178 §

Eläkelaitoksen vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta

Edellä 74 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta vastaavat 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset yhteisesti eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläketurvakeskuksen hakemat perusteet eläkelaitosten mahdolliselle ennakkomaksulle ja lopulliselle maksulle sekä näiden maksujen suoritusajat sisältyvät 183 §:n 2 momentissa mainittuihin kustannustenjakoperusteisiin.

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysvakuutusrahaston tulee maksaa maksu Eläketurvakeskukselle vuosittain kustannustenjakoperusteissa asetetussa määräajassa. Eläketurvakeskus hyvittää maksuna saamansa varat 1 momentissa mainituille eläkelaitoksille eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden suhteessa siten, että jaetuista varoista ennen hyvitystä vähennetään 1 momentissa mainittujen eläkelaitosten vastuulla oleva Eläketurvakeskuksen kustannusosuus. Tarkemmat määräykset maksun hyvittämisestä sisältyvät 183 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin kustannustenjakoperusteisiin.

183 §

Kustannusten selvittely

Selvityksen perusteella Eläketurvakeskus määrää 1 momentissa tarkoitetuille eläkelaitoksille hyvityksen niistä kustannuksista, joista jokin muu 1 momentissa tarkoitetuista eläkelaitoksista tai nämä eläkelaitokset yhteisesti ovat vastuussa, tai 182 §:ssä tarkoitettua maksusta, sekä määrää näille eläkelaitoksille maksun kunkin eläkelaitoksen vastuulle tulevasta kustannuksista. Hyvitys ja maksu korkoineen sekä niiden suorittamiseksi mahdollisesti määrättävä ennakko määrättyvät sosiaali- ja terveysministeriön Eläketurvakeskuksen esityksestä vahvistamien kustannustenjakoperusteiden mukaan. Kustannustenjakoperusteissa määrätään myös, miten Eläketurvakeskukselle kustannustenjaon toimittamisen yhteydessä mahdollisesti muodostunut ylite tai alite otetaan huomioon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen eläkelaitosten on kustannustenjakoperusteissa määrätyn mukaisesti toimitettava Eläketurvakeskukselle 1 momentissa tarkoitettuja selvityksiä varten tarvittavat tiedot Eläketurvakeskuksen määräämässä muodossa ja ajassa. Jos eläkelaitos laiminlyö ilmoitusvelvollisuutensa, Eläketurvakeskus arvioi eläkelaitoksen kustannusosuuden. Eläketurvakeskus tarkistaa kustannusosuuden seuraavan selvityksen yhteydessä.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen eläkelaitosten kesken syntyy erimielisyyttä kustannusten jaosta, Eläketurvakeskus ratkaisee asian.

184 §

Päätös kustannusten jakamisesta

Eläketurvakeskus antaa 183 §:n 1 momentissa tarkoitetuille eläkelaitoksille päätöksen mainitussa pykälässä tarkoitettujen kustannusten jakamisesta. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 9 luvussa säädetään.

185 §

Eläkelaitosten sopimisoikeus

Edellä 3 §:n 1 momentissa mainittujen yk-

sityisten alojen työeläkelakien ja 2 momentin 1—3 ja 5 kohdassa mainittujen julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset voivat yksittäistapauksissa tai toimeenpanon helpottamiseksi sopia kustannusten jaosta toisin kuin tässä luvussa säädetään. Tällöin on noudatettava tässä luvussa olevia periaatteita.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

Lain 92 § tulee voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2013. Sitä sovelletaan kuitenkin työntekijän hakemuksesta myös ennen vuotta

2013 hänelle myönnettyyn eläkkeeseen, jos eläketapahtuma on ollut 1 päivänä tammikuuta 2007 tai sen jälkeen, siitä on vähennetty ensisijainen etuus ja työntekijä saisi mainittua pykälää soveltaen aiempaa suuremman eläkkeen. Tällöin eläkkeen määrä tarkistetaan 1 päivästä tammikuuta 2013 alkaen, jos hakemus saapuu eläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2013, ja mainitun päivämäärän jälkeen saapuneen hakemuksen perusteella hakemuksen saapumista seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikko*